

ПРОСТОРОВО-ЧАСОВА ДИНАМІКА ВВП ТА ВРП РЕГІОНІВ ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ

Ободовська В. О., асп.
КНУ імені Тараса Шевченка

Ключові слова: Регіональна політика, соціально-економічний розвиток, динаміка ВВП та ВРП України та Польщі, показники розвитку.

Вступ. Польща є членом Європейського Союзу з 2004 року, однією з найрозвинутіших країн Східної Європи. Вона має спільний кордон з Україною. Між Польщею та Україною існує значний товарообіг. Польща активно сприяє інтеграції України до ЄС, НАТО та інших європейських структур. Тому суспільно-географічний аналіз просторово-часової динаміки ВВП та ВРП регіонів Польщі та України є актуальним. Він дасть змогу виявити основні причини стрибків та спадів у динаміці ВВП та ВРП.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні в останні роки активно займаються питаннями та проблемами регіонального розвитку Польщі та досвіду її для України такі вчені як: Мрінська О.В., Бусигіна І.С., Мезенцев К.В., Герасимчук З.В., Максименко С.Д., Нагірна В.П., Писаренко С.М. та інші. Вони піднімають актуальні питання стосовно проблем розвитку регіональної політики та стратегій розвитку. Поканські Т., Станкевич О., Янкін М.Д., Борщевський В.В., Zaleski J., Pyszkowski A. в

Польщі займаються питання регіонального розвитку та регіональної політики.

Постановка завдання. Регіональна політика – це організаційно-правова, економічна, соціальна, культурно-освітня, екологічна та управлінська діяльність держави, спрямована на забезпечення комплексно – пропорційного розвитку окремих територій країни на основі раціонального використання та забезпечення їх особливостей та інтегрального потенціалу.

До основних показників проведення регіональної політики належать ВВП та ВРП країни та їх динаміка. Щоб зрозуміти, як потрібно підвищувати загальний розвиток країни, необхідно проаналізувати темпи росту або спаду ВВП та ВРП у динаміці. Проаналізувавши цю динаміку, можна бачити, на які регіони необхідно звернути увагу стосовно їх розвитку, розробити необхідні рекомендації щодо підвищення потенціалу розвитку того чи іншого регіону, як в Польщі, так і в Україні.

Вихідні дані були взяті з офіційних сайтів: статистичної організації Європейської Комісії (Євростат) та Державного комітету статистики України (Укрстат).

Виклад основного матеріалу. В статті були використані такі методичні підходи: проведений просторово-часовий аналіз показників розвитку ВВП та ВРП Польщі та України; проаналізована часова динаміка тенденції цих показників; виявлені основні причини стрибків та спадів ВВП та ВРП в часовій динаміці. Для дослідження даної проблематики були взяті п'ять років 2006-2010 роки.

Аналіз динаміки ВВП та ВРП Польщі та України засвідчив, що для України є більш чітко вираженим спад ВРП у 2008 році, і не так виразно він проявляється за динамікою ВВП у Польщі [2]. В першу чергу це зумовлено світовою економічною кризою та самим соціально-економічним становищем двох країн (рис.1.1).

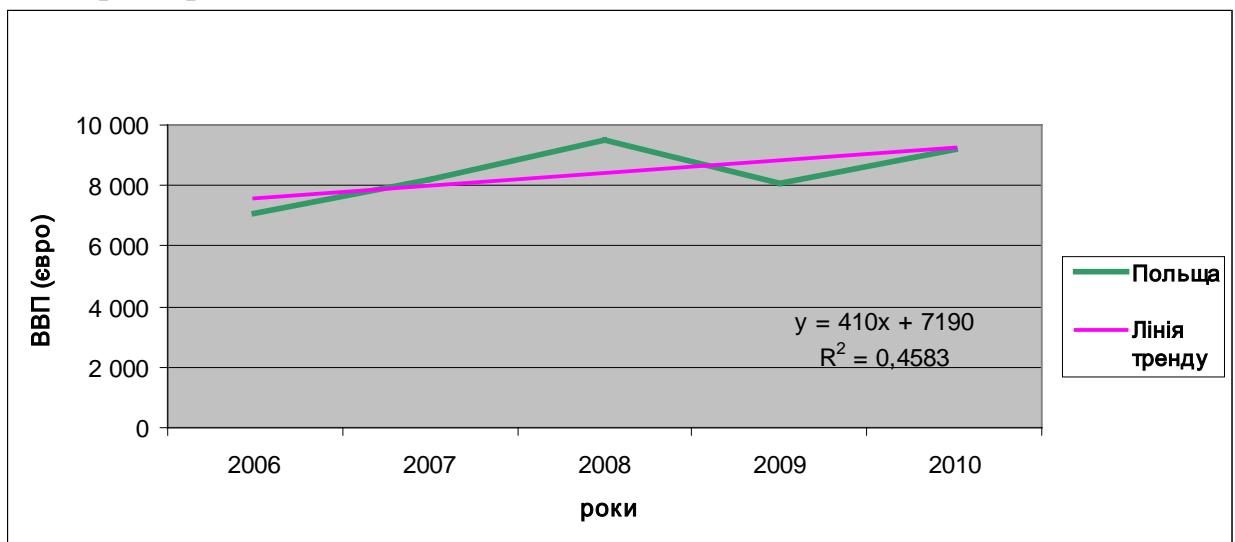

Рис. 1.1 Динаміка ВВП на душу населення (євро) Польщі

З графіків динаміки розвитку ВВП (на душу населення) Польщі чітких градацій тренду зробити не можна. В цілому, по всій країні зростання ВВП (на душу населення) відбувається на середньому рівні(23 % за останні п'ять років). По всіх воєводствах спостерігається чіткий спад ВВП (на душу населення) з 2008 року. Найбільший він є у : Лодзькому, Західнопоморському, Любуському, Куяво - Поморському та Вармінсько-Мазурському, воєводствах (рис 1.2). Починаючи з 2009 року відбувається зростання рівня ВВП (на душу населення) [4].

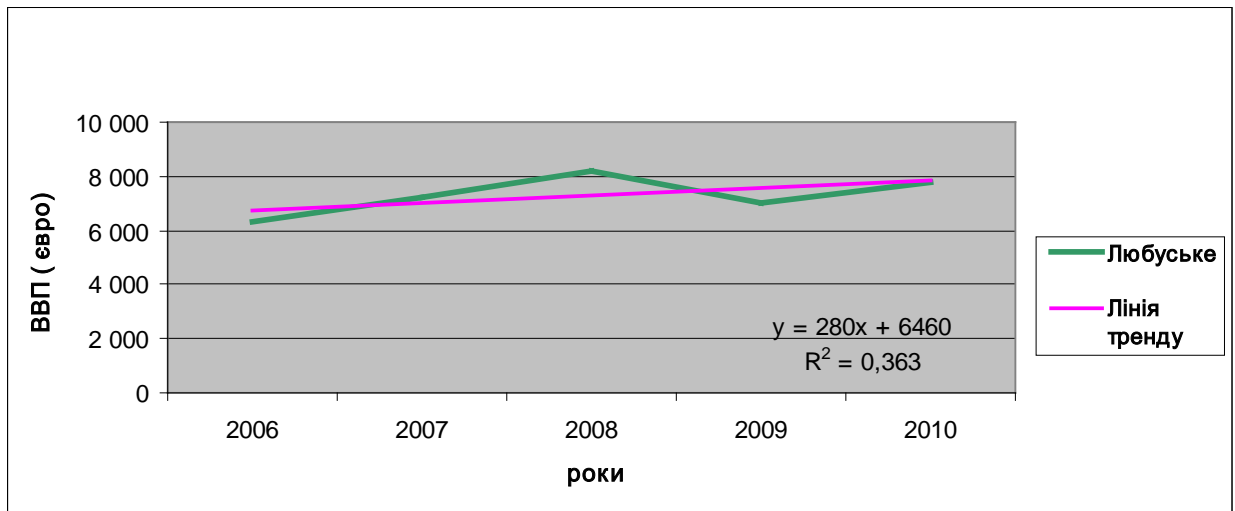

Рис.1.2 Динаміка ВВП на душу населення (євро) Любуського воєводства

Середні трендові зростання ВВП на душу населення Польщі спостерігаються у Великопольському, Нижньосілезькому, Сілезькому, Малопольському та Вармінсько-Мазурському воєводствах (рис.1.3).

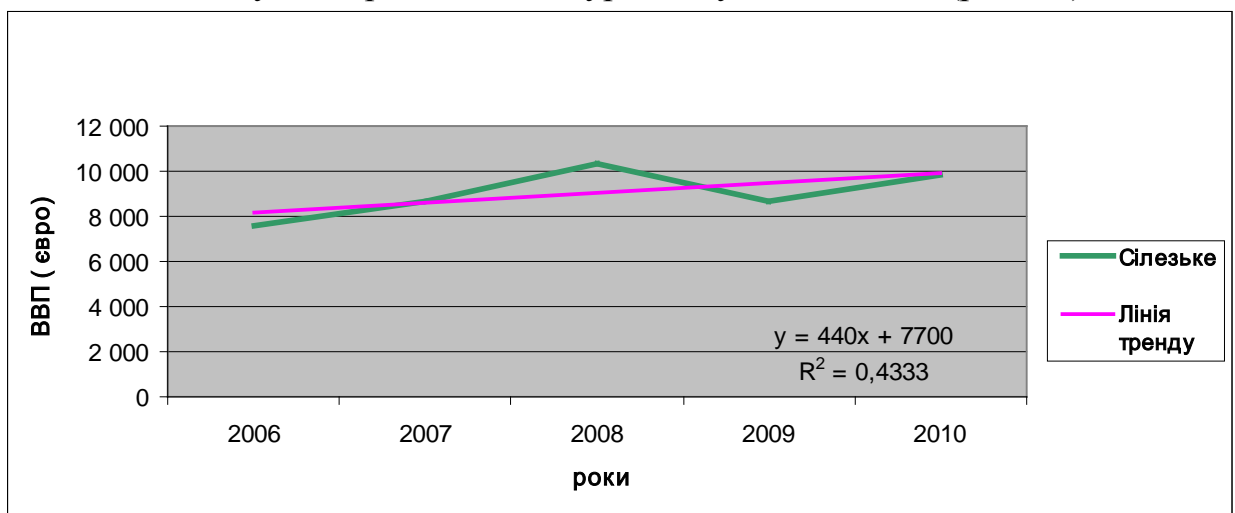

Рис. 1.3 Динаміка ВВП (на душу населення) Сілезького воєводства

Низький розвиток цього показника мають Люблінське, Підкарпатське, Свентокшиське та Підкарпатське воєводства (рис.1.4).

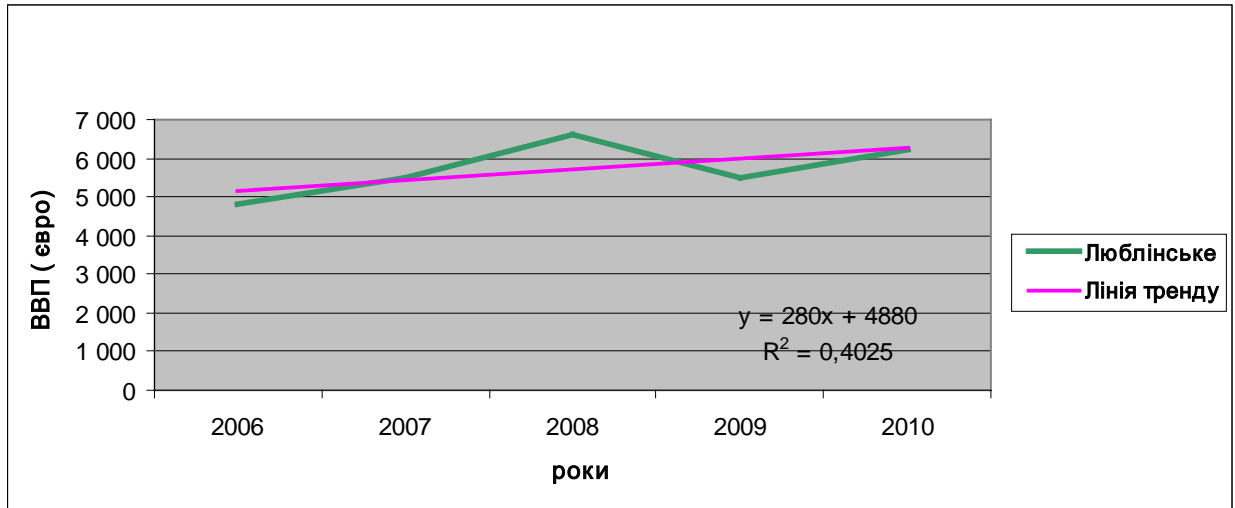

Рис.1.4 Динаміка ВВП (на душу населення) Люблінського воєводства

Проаналізувавши динаміку ВВП (на душу населення) Польщі можна відзначити, що найбільш розвинутою є центральна та південно-західна частина країни, а найменш розвинутою – східна (рис.1.5). Це прослідковується і в часовій динаміці цього показника за вказаними регіонами (рис. 1.2-1.4).

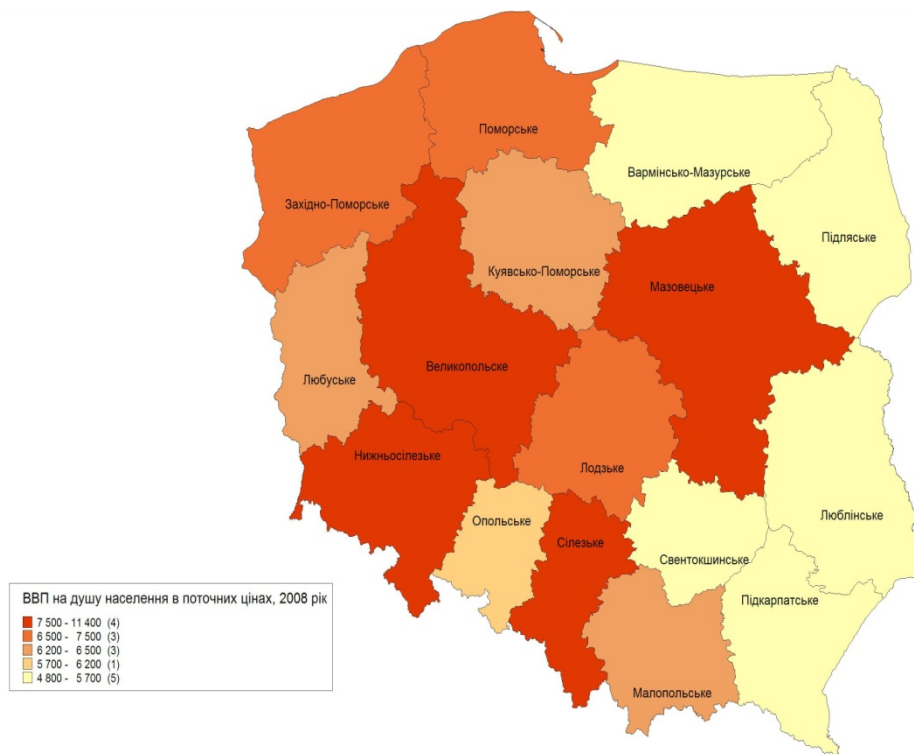

Рис.1.5 ВВП на душу населення (в євро) Польщі за 2009 рік

Що стосується України, то загальна тенденція динаміки ВВП є схожою з Польщею, але на ній набагато чіткіше відобразилася кризова ситуація 2008 року (рис. 1.6). При цьому загальне зростання тренду складає 49,7%, що в двічі перевищує динаміку цього показника по Польщі [5].

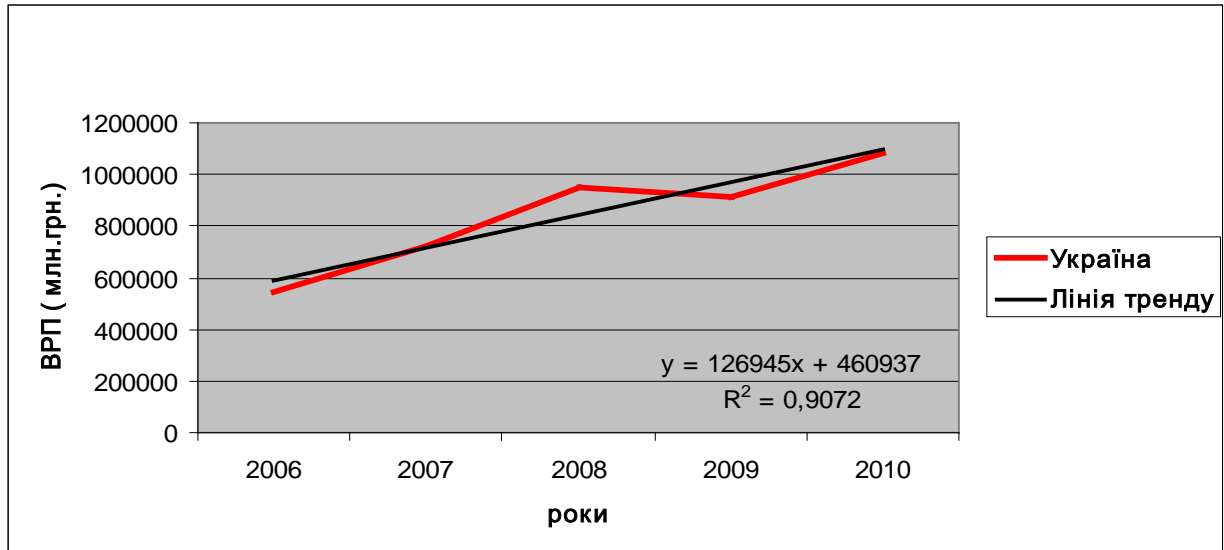

Рис. 1.6 Динаміка ВВП (млн. грн.) України

Найбільш високий тренд зростання в Україні спостерігається у таких областях: Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Львівська, Одеська, Тернопільська, Харківська та у місті Київ (рис 1.7); [1].

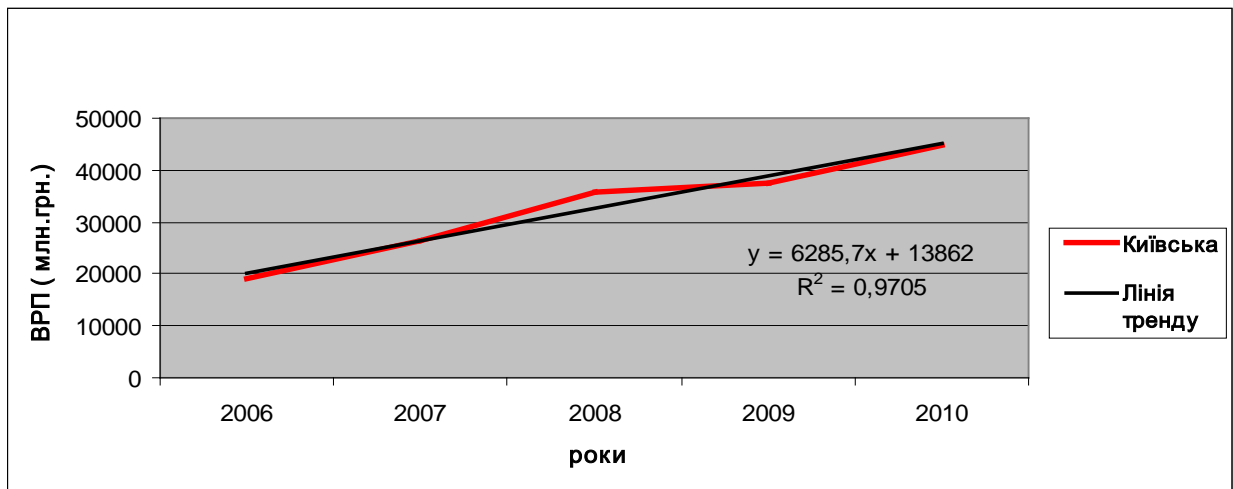

Рис.1.7 Динаміка ВВП (млн. грн.) Київської області

Середніми показниками зростання ВВП характеризуються такі регіони: АРК, Волинська, Запорізька, Луганська, Миколаївська, Хмельницька, Черкаська області та місто Севастополь (рис. 1.8); [1].

Низький розвиток цього показника мають: Закарпатська, Івано-Франківська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Херсонська, Чернівецька, Чернігівська області (рис. 1.9); [1].

Майже всі області з високим трендом є індустріальні, за рахунок розвиненої промисловості ці області мають найвищу динаміку ВВП.

Області з найнижчим трендом мають найменшу динаміку ВРП за останні п'ять років. На ці регіони необхідно звернути велику увагу органам виконавчої влади та владі країни в цілому [1].

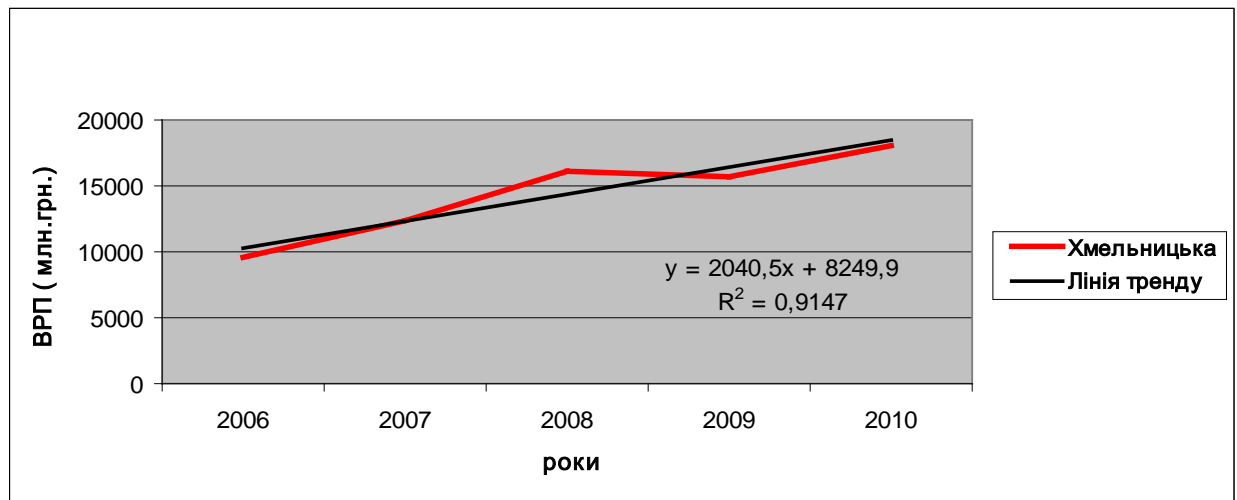

Рис.1.8 Динаміка ВРП (млн. грн.) Хмельницької області

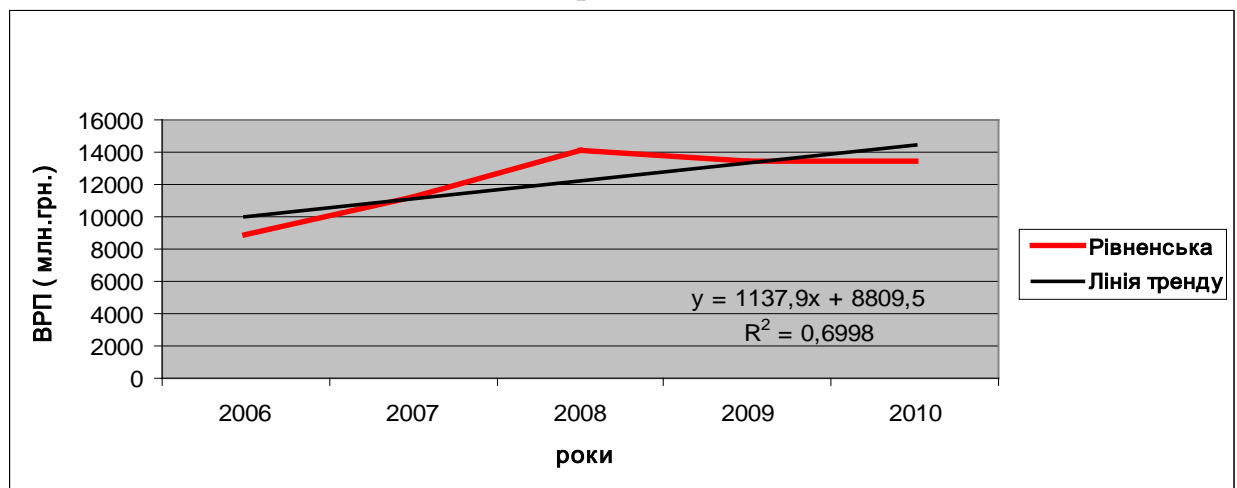

Рис. 1.9 Динаміка ВРП (млн. грн.) Рівненської області

Що ж стосується спадів та стрибків , то найбільший спад ВРП у 2009 році був у таких областях : Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Івано-Франківській, Луганській, Рівненській. В усіх областях, крім Рівненської області, динаміка після 2008 року є позитивною, та в 2010 році перевищила рівень ВРП до 2008 року. Це свідчить про нестабільний приріст ВРП за останні п'ять років. У Рівненській області рівень ВРП у 2009 та 2010 рр. є незмінним, тобто динаміка відсутня зовсім, це свідчить про найгірший соціально-економічний розвиток цього регіону [4].

Найбільші стрибки після кризи спостерігають у : АРК, Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Луганській, Львівській, Одеській, Полтавській, Харківській, Черкаській областях. Переважна більшість цих областей є індустріально розвиненими, тому за рахунок промисловості мають найбільші темпи приросту ВРП.

Є такі області, де не спостерігається спаду у кризовий період : АРК, Вінницька, Київська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Тернопільська та Херсонська області. Це свідчить про найбільш стабільний розвиток цих областей.

Просторово-часова оцінка ВРП регіонів України засвідчую, що найбільш розвинутою є східна частина країни, а також Київська, Одеська та Львівська області. Це можна пояснити тим, що у Львівській та Одеській областях добре розвинена промисловість, а Київська область за рахунок столиці. Найменш розвинутими є деякі області західної та центральної частин країни: Волинська, Тернопільська, Кіровоградська та ін. (рис.1.10).

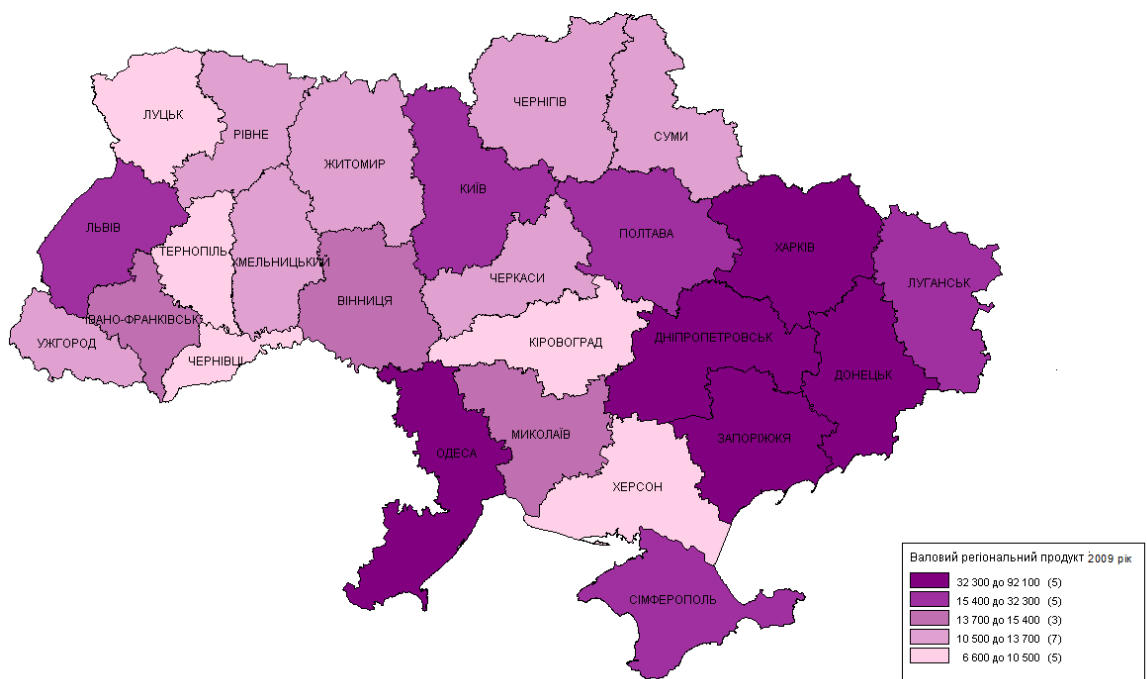

Рис. 1.10 ВРП (млн.грн.) України за 2009 рік

Для найбільш відсталих регіонів України необхідно застосувати певні стабілізаційні заходи. До них можна віднести: встановлення найвищих дотацій вирівнювання, докладання максимальних зусиль щодо розвитку територій шляхом оновлення та вдосконалення стратегій соціально-економічного розвитку, оперативних програм. Разом з тим, повинна бути економічно та регіонально обґрунтована регіональна політика, яка буде спрямована на особливості соціально-економічного розвитку того чи іншого регіону. Враховуючи вище викладене можна запропонувати наступні рекомендації:

1. Встановити, які галузі спеціалізації зможуть дати більший ВРП у відсталих регіонах. Наприклад: у Івано-Франківській області покращити розвиток нафтопереробного комплексу та докласти максимальних ресурсів щодо розвитку туризму. У Закарпатській області активно розвивати

альтернативні види енергії та туризм. Що ж стосується Херсонської та Миколаївської областей, то тут необхідно покращити розвиток сільського господарства шляхом модернізації виробництва та техніки, також впроваджувати альтернативні джерела енергії (вітру, сонця). У Волинській та Рівненській, як прикордонним областям необхідно активно розвивати транскордонне співробітництво та міжнародний туризм. Розробити маршрути відвідування іноземцями найцікавіших та мальовничих місць (наприклад, Шацькі озера). Це ж саме стосується Сумської та Чернігівської областей.

2. У випадку, коли ці заходи не дадуть підвищення рівня ВРП у відсталих регіонах, тоді є варіант укрупнення адміністративно-територіального устрою України. Це буде зробити набагато важче, але результат в майбутньому буде набагато кращим для країни в цілому. На прикладі проведення регіональної політики в Польщі чітко спостерігається покращення соціально-економічного розвитку по всім воєводствам за останні п'ять років. Укрупнивши воєводства Польща почала ще більшими темпами збільшувати ВВП та соціально-економічний розвиток. Але для цього було покладено багато часу, зусиль та реформ (була розроблена програма переходу щодо укрупнення воєводств).

Необхідно відзначити, що на сьогоднішній день в Україні відсутня стабільна економічна та політична ситуація. Тому зараз буде дуже важко втілити у життя адміністративно-територіальну реформу щодо укрупнення регіонів. Це буде дуже важко розробити та втілити у життя владним структурам та забезпечити сприйняття цієї реформи народом України. Тому необхідно докласти максимальних зусиль у розвитку відсталих регіонів.

Висновки. Для того, щоб Україна найближчим часом вступила в Європейський Союз потрібно, перш за все, спрямувати регіональну політику на вирівнювання конкурентоспроможності, розвитку відсталих та слабких регіонів, встановити найвищі дотації вирівнювання щодо відсталих регіонів. Докласти максимальних зусиль щодо розвитку територій шляхом оновлення та вдосконалення стратегій соціально-економічного розвитку, оперативних програм.

Список літератури:

1. Обласні державні адміністрації (електронний доступ) <http://profiwins.com.ua/uk/adress-all/oga.html>; 2. Ободовська В.О. Застосування регіональної політики Польщі для України/ Економічна та соціальна географія. Вип. 2 (67). – Київ-2013. – С.306-319.3. <http://epp.eurostat.ec.europa.ua/>; 4. <http://circa.europa.ua/>; 5. <http://ukrstat.gov.ua/>.

Ободовська В.О. Просторово-часова динаміка ВВП та ВРП регіонів Польщі та України.

Виявлені основні тенденції динаміки ВВП та ВРП України та Польщі. Встановлені спільні та відмінні риси динамік розвитку. Проаналізовані основні причини спадів та стрибків ВВП та ВРП України та Польщі.

Запропоновані основні заходи щодо підвищення соціально-економічного рівня у відсталих регіонів України.

Ключові слова: Регіональна політика, соціально-економічний розвиток, динаміка ВВП та ВРП України та Польщі, показники розвитку.

Ободовская В.А. Пространственно-временная динамика ВВП и ВРП регионов Польши и Украины.

Выявлены основные тенденции динамики ВВП и ВРП Украины и Польши. Установлены общие и отличительные черты динамик развития. Проанализированы основные причины спадов и скачков ВВП и ВРП Украины и Польши. Предложенные основные мероприятия по повышению социально-экономического уровня в отсталых регионах Украины.

Ключевые слова: Региональная политика, социально-экономическое развитие, динамика ВВП и ВРП Украины и Польши, показатели развития.

Obodovska V.A. Spatial-temporal dynamics of GDP and GRP regions of Poland and Ukraine.

In the article are revealed the basic trends in GDP and GRP of Ukraine and Poland. Established common and distinctive features of dynamics . Are analyzed the main causes of decreasing and increasing GDP and GRP of Ukraine and Poland. Are proposed the basic measures to improve the socio-economic level in the backward regions of Ukraine.

Keywords: Regional policy, socio-economic development, dynamics of GDP and GRP of Ukraine and Poland, indicators of development.